

De Joodse leiders verantwoordelijk Handelingen 5.27-32

Rev Dr Jos M. Strengholt
Heliopolis 2013

De afgelopen weken hebben wij stilgestaan bij de grote feiten van het Evangelie. Jezus is gestorven en weer opgestaan. Welke betekenis heeft dat voor ons?

De naaste volgelingen van Jezus, zijn discipelen, konden niet ophouden over Jezus te praten, hoewel zij zich bevonden in vijandig gebied: Jeruzalem.

De leiders van Israël in Jeruzalem hadden Jezus laten doden, en juist in diezelfde stad konden de volgelingen van Jezus niet ophouden over hun Heere te spreken.

Daarom werden zij gearresteerd door diezelfde mannen die Jezus hadden laten kruisigen: door het Sanhedrin, de Joodse Hoge Raad.

1. Wat was deze Joodse Raad?

Dat was de regering van Israël, die het land bestuurde binnen de grenzen die door de Romeinse bezetters waren gesteld.

Het zou gemakkelijk zijn om het woord *collaboratie* te gebruiken, maar dat zou goedkope kritiek zijn. Ik ben ervan overtuigd dat zij probeerden zoveel mogelijk te manoeuvreren om de bezetting voor Israël zo draaglijk mogelijk te maken.

Maar tegelijk waren zij ook zeer gehecht aan hun eigen macht en positie.

Deze Hoge Raad bestond uit de hogepriester van Israël en zeventig leiders van het land.

De hogepriester was Kajafas — inderdaad dezelfde man die Jezus, met instemming van de Raad, aan de Romeinen had overgeleverd om gekruisigd te worden.

Tijdens de gebeurtenissen die in Handelingen 5 worden beschreven, toen de apostelen werden gearresteerd, waren van de zeventig leden van de Hoge Raad er zevenenzestig deel van de theologische stroming van de Sadduceeën.

Zij wilden de boodschap van de apostelen om twee redenen onderdrukken.

Ten eerste geloofden zij helemaal niet in een opstanding. Dat was hun theologie, en alles wat daarmee in strijd was, kon volgens hen eenvoudigweg niet waar zijn.

De Griekse filosofie had grote invloed op deze mensen. Volgens die gedachte was de geest van de mens goed, terwijl het lichaam waardeloos was. Hoe zou je dan kunnen geloven dat God onze lichamen zal opwekken? Men moest juist van het lichaam verlost worden — dat was hun opvatting.

Ten tweede waren zij bang voor het idee van een andere koning. Zij werkten samen met de Romeinse bezetter en waren maar al te tevreden met hun eigen positie.

Zij wilden de politieke rust niet verstoren. Een andere Koning, Jezus, zou het evenwicht van de bestaande situatie in gevaar brengen.

Op verzoek van de Hoge Raad arresteerde de tempelwacht daarom de apostelen toen zij in de tempel over Jezus spraken.

Hebben wij u niet ten strengste bevolen dat u in deze Naam niet zou onderwijzen?

Zo herinnerden zij de volgelingen van Jezus aan hun eerdere verbod, dat ze gaven toen ze die discipelen een vorige keer hadden opgepakt.

Vrij nutteloos, dit verbod. En de leiders van Israël wisten dat zij een verloren strijd voerden. Heel Jeruzalem sprak over Jezus. Bedreigingen hadden daarom weinig zin.

Wat kon de Raad eigenlijk nog doen? Zij konden niet tegen Jezus onderwijzen, want de inwoners van Jeruzalem wisten wat er gebeurd was.

De Joodse leiders wisten dat zij de waarheid niet konden ontkennen. Zij konden alleen proberen haar te onderdrukken. Zelfs de naam van Jezus wilden zij niet uitspreken.

Net zoals later delen van het Jodendom zouden doen, vooral de orthodoxe stromingen, spraken zij slechts over "deze Mens."

U bent van plan het bloed van deze Mens over ons te brengen. (Han. 5.28)

Zijn Naam is Jezus. Maar zij noemden Hem slechts: *deze Mens*.

De beschuldiging dat de apostelen het bloed van Jezus over hen wilden brengen, is opvallend.

Dezelfde Hoge Raad had immers de menigte ertoe aangezet tegenover Pontius Pilatus te roepen, nadat Pilatus zijn handen in water had gewassen om zich ritueel onschuldig te verklaren aan Jezus' dood:

Laat Zijn bloed maar over ons en over onze kinderen komen! (Mat. 27.25)

Met andere woorden: wij nemen de volledige verantwoordelijkheid voor zijn kruisiging.

Het bewijs tegen deze Joodse leiders was dus bijzonder sterk. Zij wilden Jezus dood hebben. Zij kregen Hem dood. Al was dat maar voor korte tijd.

Ik heb vaak vrome commentaren gelezen waarin wordt gezegd dat het bloed van Jezus inderdaad over de Joodse leiders kwam, maar dan in positieve zin.

Tijdens de voorbereiding van deze preek kwam ik opnieuw zo'n soort uitspraak tegen:

De apostelen wilden de Joodse Raad geen kwaad doen; zij verlangden ernaar dat het bloed van Christus zou worden toegepast op de harten van de leiders van Israël.

Ik denk dat zo'n uitleg bepaalde werkelijkheden ontkent.

Toen Jezus in de week vóór zijn dood de leiders van Israël scherp aansprak, zei Hij:

Daarom zie, Ik zend tot u profeten, wijzen en schriftgeleerden. Sommigen van hen zult u doden en kruisigen, en sommigen van hen zult u geselen in uw synagogen en van stad tot stad vervolgen, opdat over u al het rechtvaardige bloed zal komen dat op de aarde vergoten is, vanaf het bloed van de rechtvaardige Abel tot het bloed van Zacharia, de zoon van

Berechja, die u vermoord hebt tussen de tempel en het altaar. Voorwaar, Ik zeg u: al deze dingen zullen komen over dit geslacht. (Mat. 23.34-36)

Jezus had voorzien dat zijn volgelingen vervolgd zouden worden, zodat al het bloed van de vroegere rechtvaardigen, dat door Israëls leiders was vergoten, zou neerkomen op de generatie die Jezus had gehoord.

Ik denk dat dit goddelijke oordeel inderdaad is gekomen, met name in het jaar 70, toen Jeruzalem en de tempel volledig werden verwoest.

Het onrecht dat Jezus en zijn volgelingen werd aangedaan — ja, het onrecht dat wie dan ook wordt aangedaan — blijft niet ongestraft.

Wee degenen die de Kerk van Jezus Christus vervolgen. God vergeet niet.

2. Alleen die leiders waren verantwoordelijk

Dat God niet vergeet en dat Hij Israël als volk in het jaar 70 heeft geoordeeld, mag echter nooit een reden zijn voor antisemitisme.

Dat is afschuwelijk, zondig en volstrekt onchristelijk.

Historisch gezien is het onjuist te zeggen dat de leiders van Israël geen verantwoordelijkheid droegen voor de dood van Jezus.

Maar het is een nog veel ernstiger dwaling om alle Joden, ook vandaag nog, daarvoor verantwoordelijk te houden.

Wat was het getuigenis van de Vroege Kerk over Jezus? Petrus hield de Joodse Hoge Raad verantwoordelijk voor de moord op Jezus. Hij zegt hun onomwonden:

De God van onze vaders heeft Jezus opgewekt, Die u omgebracht hebt door Hem aan een kruis te hangen. (Han. 5.30)

"U hebt Hem gedood," zeggen zij tegen de Joodse Raad.

Waarom zeggen de apostelen dat zij Jezus hebben gedood door Hem aan een hout te hangen? Dat is namelijk het woord dat zij werkelijk gebruiken. Zij gebruiken precies hetzelfde woord dat ook voorkomt in Deuteronomium 21:23:

Zijn dode lichaam mag niet aan het hout overnachten, maar u moet hem diezelfde dag nog begraven, want een gehangene is door God vervloekt. Zo mag u het land dat de HEERE, uw God, u als erfelijk bezit geeft, niet verontreinigen. (Deut. 21.23)

Deze vorm van doodstraf vond haar oorsprong in Perzië. Zij was algemeen gebruikelijk in het Oosten en werd ook door de Romeinen overgenomen.

Israël beschouwde het als een verontreiniging van het land wanneer iemand na zijn dood aan een hout bleef hangen.

In Gods ogen was dat iets afschuwelijks.

De apostelen leggen deze schuld aan de voeten van de Joodse Hoge Raad. Zij hadden deelgenomen aan deze gruwel. Het was *haram* in Israël. Een groot taboe.

Hun haat tegen Jezus was zo groot dat zij Hem op de meest vernederende wijze door de Romeinen lieten kruisigen.

Maar de apostelen zeggen: God heeft Hem opgewekt.
Jullie hebben Hem onteerd; God heeft Hem geëerd.

God heeft Hem uit de dood opgewekt en Hem geplaatst aan zijn rechterhand.
Dat betekent dat God Hem de heerlijkheid heeft gegeven die God Zelf toekomt.

Aan iemands rechterhand plaats je degene die je hoger acht dan jezelf.

Mijn moeder leerde mij vroeger, op de ouderwetse manier, dat ik dames altijd aan mijn rechterhand moest laten lopen.

De boodschap van de vroege Kerk is helder:

Jezus stierf aan het kruis.
Na drie dagen maakte God Hem weer levend.
Daarna steeg Hij op naar de troon van God.

God heeft Jezus tot Leidsman en Zaligmaker gemaakt, zegt Petrus tegen de Joodse Raad.
Het woord Zaligmaker kennen wij goed; het wordt overal in de Bijbel gebruikt.
Maar Leidsman?

Het Griekse woord dat hier wordt gebruikt is *archēgos*.
Dat betekent eigenlijk een pionier.
Iemand die vooropgaat.
Iemand die de weg opent voor allen die volgen.

De apostelen spreken hier over Jezus als Degene die ons voorgaat in de dood, in de opstanding en in de verhoving aan Gods troon.

Vanaf de eerste dag van het bestaan van de Kerk is dit de boodschap van het Evangelie.
Wat Hij deed, deed Hij voor ons. Jezus is de Pionier van onze zaligheid. Hij gaat ons voor naar de Vader.

Dat Jezus onze Pionier is, onderstreept dat het christelijke leven een leven van beweging is.
Het heeft richting.
Wij zijn pelgrims op weg naar God.

Het christelijke leven is geen parkeerplaats waar je aankomt, je auto neerzet en blijft staan.
Het lijkt veel meer op een startbaan voor een vliegtuig:
steeds sneller, totdat de tijd komt om op te stijgen en bij onze hemelse Vader te zijn.

En wat zo indrukwekkend is aan de vroege Kerk:

ja, zij hielden de leiders van Israël verantwoordelijk voor de dood van Jezus. Maar zij schreven hen niet af, hoewel de vroege Kerk juist door deze Joodse leiders werd vervolgd.

God biedt Israël nog steeds bekering en vergeving van zonden aan.
Dat is Gods genadige gave, zelfs aan de mensen die Jezus hebben laten doden.

God biedt hun een weg terug.

Bekeer u, en uw zonden zullen worden vergeven.

3. De getuigen

De apostelen wilden de Joodse leiders geen kwaad doen. Integendeel, zij nodigden hen uit om zich tot Jezus Christus te wenden en eveneens zijn volgelingen te worden.

Petrus liet nooit een gelegenheid voorbijgaan om het Evangelie te verkondigen. Zelfs hier, tegenover de mensen die Jezus hadden laten doden, klinkt de oproep:

God biedt u bekering en vergeving.

Het is opmerkelijk dat de Joodse Raad hier niet langer tegenover ongeletterde vissers uit Galilea staat. Zij staan tegenover mannen die vervuld zijn met de Heilige Geest. Leiders van het nieuwe volk van God.

Door deze met de Geest vervulde leiders van Gods nieuwe volk af te wijzen, brachten de leiders van Israël zichzelf op ramkoers met God Zelf.

Met zo'n boodschap konden de apostelen natuurlijk niet anders dan God meer gehoorzamen dan de Joodse Raad.

Het gezag van deze Raad was groot.

Maar God was oneindig veel groter. En Hij had de apostelen opgedragen juist deze boodschap over Jezus te verkondigen.

Daarom herinnerden zij hun rechters, nederig maar ook vrijmoedig, eraan dat gehoorzaamheid aan God altijd op de eerste plaats komt.

Zij wisten dat veel leden van de Raad oprechte, godsdienstige Joden waren.

Mensen die dit principe heel goed konden begrijpen.

God had zijn Zoon gezonden.
Daarna zijn Geest.
En nu ook zijn Kerk.

Daarom werden tijdens deze rechtszitting voor de Joodse Raad de rollen eigenlijk omgedraaid.

Niet de apostelen stonden werkelijk terecht.

Zij klaagden juist de Joodse leiders aan.

"Er is een hoogste rechtbank in de hemel, tegenover Wie wij allemaal rekenschap moeten afleggen."
Dat is in wezen wat zij tegen de Raad zeiden.

En dat is ook voor ons van groot belang.

Als burgers zijn wij allemaal onderworpen aan het gezag van onze overheid.

Maar wanneer de overheid ons wetten probeert op te leggen die ingaan tegen de duidelijke wil van God, kunnen wij daaraan geen gehoor geven.

Christenen zijn loyale burgers, zelfs in een land dat wordt bestuurd door de Moslimbroederschap. Wij gehoorzamen hun wetten — maar niet wanneer die ingaan tegen Gods wet en tegen ons geweten.

Als christenen moeten wij God bidden dat Hij ons volharding en veerkracht schenkt.
Wij hebben die nodig, want er bestaat altijd het gevaar dat wij onverschillig worden en het geloof, al is het maar gedeeltelijk, loslaten.

Voor al wanneer onze omstandigheden ons uitnodigen om Gods wil niet al te serieus te nemen.
Die omstandigheden kunnen een al te luxueuze levensstijl zijn.
Maar ook een leven dat wordt beheerst door te veel problemen.

Soms is het heel gemakkelijk om God en zijn wil eenvoudig te vergeten.
Ons geweten is door God gegeven om ons in staat te stellen morele waarheid te onderscheiden.

Maar het heeft licht van buitenaf nodig.
Het heeft het Woord van God nodig.
Het heeft de Geest van God nodig.
En het heeft de leiding van de Kerk nodig,

...zodat wij leren wat goed is, het goede doen en het kwade vermijden.
Zonder deze invloed van buitenaf raakt ons geweten uitgeput in zijn zoektocht naar goed en kwaad.

Dan lopen wij het gevaar uiteindelijk alleen nog onszelf te vinden.
Wij vergeten dan wat goed en kwaad werkelijk zijn.
Ons geweten wordt verduisterd en verandert in moreel opportunisme.

Wij doen dan eenvoudigweg wat het gemakkelijkst of het voordeligst is.

Een goed gevormd geweten, dat altijd samengaat met wijsheid die is gegrond op de Heilige Schrift en op het werk van de Heilige Geest in ons leven, helpt ons om de wetten van ons land als goede burgers te gehoorzamen.

Maar hetzelfde geweten helpt ons ook om persoonlijk, of samen met anderen, stelling te nemen tegen onrechtvaardige wetten die worden voorgesteld of ingevoerd.

Conclusie

Het is niet voldoende dat goede christenen alleen privé belijden wat het Evangelie en de Kerk leren over het menselijk leven, het gezin, de opvoeding, vrijheid en mensenrechten.

Jezus is onze Pionier en onze Zaligmaker.
Maar Hij wil ook de Pionier en Zaligmaker zijn van alle mensen,
als zij slechts in Hem geloven en Hem volgen.

Daarom moeten wij ook in het openbaar over Hem spreken.
En wij moeten ook in het openbaar zijn rechtvaardige wetten verdedigen.

Jezus mag niet worden opgesloten in de privésfeer.
Niemand heeft het recht ons het zwijgen op te leggen wanneer wij in het publieke domein over Hem spreken.

Hoe zouden wij ooit regels kunnen aanvaarden die ons verbieden te spreken over Hem Die gestorven is en is opgestaan, Die nu zit aan de rechterhand van God op de troon van het heelal, en Die op ons wacht, en op alle mensen, om Hem te volgen naar zijn Vader in de hemel.

+ In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.